

zaaknummer 2014-W1194 (1) en (2)

11 november 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevrouw mr. N.A. Viellevoye-Geers,

tegen:

de onbekende priester,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
tijdens zijn leven priester van het Aartsbisdom Utrecht,

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 3,
tijdens zijn leven priester/hulpbisschop van het Aartsbisdom Utrecht.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 26 juni 2014. Op 13 augustus 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Hoofd Bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht. Op 21 oktober 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. N.A. Viellevoye-Geers.

Namens het Aartsbisdom Utrecht is verschenen [naam], Hoofd Bureau Officialaat.

2. De klacht

- 2.1. Klager wenst drie zaken van seksueel misbruik door een geestelijke in de Rooms-Katholieke Kerk aan de orde te stellen.

Ten aanzien van aangeklaagde 1.

Het eerste geval van seksueel misbruik vond plaats toen klager op de lagere school zat in [plaats]. Klager had toen de leeftijd van tien à elf jaar had, dus in de periode 1964-1965. Het misbruik vond plaats in de [naam] Parochie door een priester van elders. Als trouw misdienaar in de [Parochie] moest hij, toen hij een jaar of tien elf was, een keer de mis dienen bij een pater of priester van elders. Het betrof dus niet de eigen pastoor of een van de kapelaans. Klager weet niet wie deze man was en weet dit nog steeds niet. Het is mogelijk dat het een bezoekende missiepater was of een priester, die bij familie in de [Parochie] logeerde.

Klager omschrijft het gebeurde betreffende de eerste klacht als volgt:

“Zoals we na afloop wel eens vaker een beetje stoeiden met een van de kapelaans in de sacristie (het van elkaar bekogelen met een opgerolde cingel, amict, e.d.), gebeurde dat ook met deze priester, terwijl we met zijn tweeën in de sacristie waren. Ik herinner me nog goed dat hij mij op een gegeven moment vastpakte en zich toegang verschafte tot mijn scrotum en dat bevoelde, wat redelijk gemakkelijk ging omdat ik een korte broek droeg zoals toen gebruikelijk was op die leeftijd”.

Ten aanzien van aangeklaagde 2.

Het tweede geval van seksueel misbruik vond plaats door aangeklaagde 2, als priester ook werkzaam als docent [vak] op het Klein Seminarie te [plaats] in de periode 1966-1967.

Klager omschrijft het gebeurde betreffende de tweede klacht als volgt:

“De tweede situatie deed zich enkele jaren later voor toen ik in de eerste of tweede klas van het Klein Seminarie te [plaats] zat. Ik weet niet meer wat de aanleiding was, maar op een gegeven moment moesten mijn vriendje [naam] uit [plaats] en ik bij aangeklaagde zijn, een van de twee leraren [vak]. Ik kende van die man alleen zijn bijnaam [bijnaam]. Ik wist niet wie hij was omdat wij [van] hadden van de heer [naam]. Hij woonde op de tweede verdieping van het herenhuis of het voorhuis, waar ik toen volgens mij nog nooit geweest was. Dit opschrijvend ruik ik de geur weer die daar hing. Wij kwamen op zijn kamer met rotan meublement, en ik weet niet meer hoe maar we raakten verzeild op zijn bank en zaten daar met hem in het midden. Ook hij graaide via onze benen in onze korte broek en betastte ons kruis. Later, toen ik wel eens vaker bij een leraar op de kamer was geweest, realiseerde ik mij dat hij een van de weinige leraren was die een bank op zijn kamer had; de meeste hadden alleen losse stoelen”.

Klager kan zich nog herinneren dat aangeklaagde met zijn hand in zijn onderbroek kwam, zijn geslachtsdeel pakte en daaraan friemelde. In de weerstand die klager bood, stopte aangeklaagde. Dit misbruik heeft eenmalig plaatsgevonden. Ten tijde van het seksueel misbruik door aangeklaagde 2 was klager twaalf à dertien jaar oud.

Ten aanzien van aan geklaagde 3.

Het derde geval van seksueel misbruik vond plaats door aangeklaagde 3 als [functie], toen klager dertien tot vijftien jaar oud was, dus in de periode 1967-1969.

Deze situatie van misbruik, die klager heeft moeten ondergaan, is complexer en langduriger geweest en heeft betrekking op zijn tijd op het Klein Seminarie te [plaats]. Klager omschrijft het gebeurde inzake de derde klacht als volgt:

“De derde situatie is complexer en langduriger en heeft ook betrekking op de periode op het Seminarie. Het gaat om de periode dat ik aangeklaagde als [functie] heb meegemaakt en hij op de kamer woonde van de prefect t boven de ingang van de cour. Hij heeft nooit mijn geslachtsdelen betast zoals in de twee keer eerder beschreven situaties. Wel moest hij anderszins met regelmaat en bij herhaling zijn affectie kwijt. Hij was een grote forse man en deed dat niet bepaald met tederheid. Hij pakte me graag stevig vast, en kneedde mijn toen toch redelijk tengere lijf ferm met bij voorkeur de knokkels van zijn handen, verlekkerd vragend of ik het voelde en of ik het fijn of plezierig vond. Uit verlegenheid half lachend probeerde ik meestal aan de worstelingen te ontkomen. Dikwijls echter werkte hij me op de grond en helemaal of half op me zittend vervolgde hij dan zijn acties. Hoeveel sympathie en ontzag ik ook altijd voor de man heb gehad, heb ik deze veel voorkomende confrontaties altijd heel vervelend gevonden. Daarom probeerde ik ook dikwijls om in de deuropening te blijven staan. Ik kan me niet meer exact herinneren, maar me terug verplaatsend vermoed ik dat deze praktijk zo 'n twee of drie jaar heeft bestaan. Daarna was ik ook groter en bovendien veranderden de omstandigheden op het seminarie in snel tempo”. Klager heeft het seksueel misbruik door aangeklaagde 3, dat met regelmaat gedurende twee tot drie jaar heeft plaatsgevonden op wekelijkse/tweewekelijkse basis, als zeer onplezierig ervaren. Het was duidelijk dat aangeklaagde 3, terwijl hij tegen klager opreed en met zijn knokkels en vuist tegen het lijf sloeg, zo op seksueel gebied aan zijn trekken kwam. Hij hijgde ook tijdens deze handelingen en was kortademig.

- 2.2. Klager heeft na zijn tijd op het Klein Seminarie te [plaats] [vak] gestudeerd en is sindsdien docent [vak] op de Faculteit [plaats]. Hij is getrouwd, heeft drie kinderen en twee kleinkinderen. Gelukkig kan klager stellen dat hij geen geestelijke problemen heeft overgehouden aan het seksueel misbruik. Er zijn geen rechtstreekse gevolgen, maar de betreffende situaties heeft klager meer dan eens in gedachten voorbij zien komen.
- 2.3. Het doel van de klachtenprocedure is het verkrijgen van erkenning dat datgene dat hierboven in de klachten is opgenomen ook erkend wordt en op een passende wijze gecompenseerd wordt. Het doen van excuses alleen zal niet voldoende zijn, maar verwacht wordt dat nederigheid wordt getoond in plaats van hooghartigheid.

3. Het verweer ten aanzien van aangeklaagden 2 en 3

Aangeklaagden 2 en 3 zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven.

[Naam], Hoofd Bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht heeft de volgende schriftelijke reactie gegeven op de klacht:

Gelet op het feit dat de door klager omschreven gebeurtenissen zich in de periode 1966 – 1967 – nu 45 jaar geleden – afspeelden, is het niet eenvoudig hieromtrent nadere informatie te vergaren.

Echter gelet op het eerdere advies tot gegrondverklaring van de Klachtencommissie met betrekking tot aangeklaagde 2 en de diverse adviezen tot gegrondverklaring van de Klachtencommissie met betrekking tot aangeklaagde 3, welke adviezen allemaal door de aartsbisschop zijn overgenomen en op de bevindingen van de Commissie Deetman, moet geconcludeerd worden dat de door klager omschreven gebeurtenissen aannemelijk zijn. De Rooms-Katholieke Kerk heeft grote bekommernis met ieder slachtoffer van seksueel misbruik door ambtsdragers van de kerk. Iedere vorm van seksueel misbruik is uitermate verwerpelijk, en mag zeker niet voorkomen in de kerk, dat een voorbeeldfunctie heeft. In zijn homilie tijdens de Eucharistieviering bij gelegenheid van de afsluiting van het Jaar van de Priester op 11 juni 2010 verklaarde – thans emeritus – paus Benedictus XVI: "We smeken nadrukkelijk om vergiffenis van God en van de slachtoffers, met de belofte al het mogelijke te doen om ervoor te zorgen dat een dergelijk misbruik nooit meer zal plaatsvinden. Bij deze woorden wil het Aartsbisdom zich graag aansluiten en aan klager spijt betuigen en oprechte verontschuldigen aanbieden voor het geen de aangeklaagden 2 en 3 hem hebben aangedaan.

4. De ontvankelijkheid van de klacht ten aanzien van aangeklaagde 1

Op grond van artikel 3.2 van de Procedure moet het klaagschrift in ieder geval de naam van aangeklaagde bevatten. Nu het niet mogelijk is gebleken de naam van aangeklaagde 1 te achterhalen, zal de Klachtencommissie klager niet ontvankelijk moeten verklaren in zijn klacht tegen aangeklaagde 1.

5. De beoordeling van de klacht ten aanzien van aangeklaagden 2 en 3

- 5.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 5.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

- 5.3. Er zijn ongeveer vijfenveertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagden 2 en 3 verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van de aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager seksueel is misbruikt door de aangeklaagden, zoals door klager in het klaagschrift en tijdens de zitting van de Klachtencommissie is beschreven. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal in zijn klaagschrift heeft beschreven en ter zitting heeft verteld. Voorts heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van de gegrondverklaarde klacht in de zaak met zaaknummer 2012-T940 waarin eveneens over seksueel misbruik door aangeklaagde 2 wordt geklaagd en de gegrondverklaarde klachten in – onder meer – de zaken met zaaknummers 2010-T161 (1), 2011-T289 (1), 2011-T362, 2011-T613, 2014-W1139 (2) en 2014-W1174 waarin eveneens over seksueel misbruik door aangeklaagde 3 wordt geklaagd. Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt dit naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door de aangeklaagden.
- 5.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door de aangeklaagden met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest.
- 5.5. Gelet op het feit dat de aangeklaagden 2 en 3 zijn overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen.
- 5.6. Over een eventuele financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

6. Het advies

De Klachtencommissie verklaart klager ten aanzien van aangeklaagde 1 niet ontvankelijk in zijn klacht.

De Klachtencommissie adviseert de bisschop van het Aartsbisdom Utrecht de klachten ten aanzien van aangeklaagden 2 en 3 gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 11 november 2014 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem en drs. J.L.H.H. Kunnen, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.